

Rapport – Draagvlak proef draaiprogramma Windpark Houten

Datum: 12 februari 2018

Contactpersoon: Frank van Rijnsoever

Email: f.j.vanrijnsoever@uu.nl

Telefoon: 030 2537484

Universiteit Utrecht

Inhoud

1. Introductie	3
2. Toelichting op gebruikte methode	3
3. Resultaten	5
3.1 <i>Respons en algemene kenmerken van de respondenten</i>	5
3.2 <i>Draagvlak voor de proef met een aangepast draairegime</i>	6
4. Conclusie	7
Appendix: Rangen ten aanzien van het windpark	8

1. Introductie

De Universiteit Utrecht is gevraagd om een meting uit te voeren voor een belevingsonderzoek van het windpark Houten. Het doel van het belevingsonderzoek is het bepalen van de effecten van de genomen maatregelen ter vermindering van de ervaren (geluids)overlast in de nacht door omwonenden van het windpark. Deze maatregelen betreffen de montage van uilenveren en dempers.

Het doel van de meting is om de ervaren overlast te inventariseren, na invoering van de maatregelen. De meting richt zich op de volgende aspecten:

- Draagvlak voor een proef om het draaiprogramma aan te passen
- Ervaren overlast van het windpark na de montage van uilenveren en dempers
 - Welk type overlast ervaren omwonenden?
 - Wanneer hebben zij overlast ervaren?
 - Tijdens welk dagdeel ervaren zij overlast?
- Houding ten aanzien van het windpark
- Vertrouwen in de betrokken instanties

Deze rapportage presenteert de resultaten van een deelonderzoek dat helpt te bepalen of er voldoende draagvlak bestaat voor een proef om het huidige draaiprogramma aan te passen, zodat er 's nachts minder geluidshinder wordt ervaren. Dit houdt in dat de nu gehanteerde maatwerkvoorschriften als volgt worden aangepast:

- Overdag (06:00 - 20:00 uur) draaien de molens ook op momenten waar het volgens de huidige geluidsvoorschriften niet mag.
- 's Nachts (20:00 - 06:00 uur) draaien de molens volgens een speciaal voor de nacht ontwikkeld draaiprogramma. Dit speciale programma zou minder geluidshinder dan het huidige programma moeten geven.
- De regels voor slagschaduw blijven ongewijzigd.

Indien de proef doorgaat zal deze drie maanden duren. Na deze periode wordt er opnieuw een belevingsonderzoek uitgevoerd door de Universiteit Utrecht. Dit belevingsonderzoek moet uitwijzen of het aangepaste draaiprogramma tot een vermindering van de ervaren geluidshinder leidt. Als dit niet het geval is, dan zal worden teruggekeerd naar het huidige draaiprogramma.

Dit rapport rapporteert niet de beleving van overlast van het windpark door omwonenden. Dit omdat het rapporteren van deze gegevens een eventueel vervolgonderzoek kan beïnvloeden dat nodig is voor de evaluatie van een mogelijke proef. De volledige rapportage van het belevingsonderzoek volgt op een later moment, afhankelijk van het wel of niet doorgaan van de proef.

2. Toelichting op gebruikte methode

Het draagvlak voor de proef is gemeten middels een vragenlijst onder omwonenden binnen een straal van 1 km rond het windpark (862 huishoudens). De voormeting is uitgevoerd tussen 16 januari en 4 februari 2018. Figuur 1 geeft de vraag waarmee het draagvlak gemeten is.

Bij het afnemen van de vragenlijsten is de volgende procedure gevolgd. Omwonenden ontvingen een brief met inloggegevens en een uitnodiging om de vragenlijst online in te vullen. Daarnaast stond in de brief een telefoonnummer en e-mailadres om een papieren vragenlijst aan te vragen. Als doel van het onderzoek werd vermeld dat de Universiteit Utrecht graag nogmaals wilde inventariseren wat omwonenden vinden van het windpark. In de brief werd gewezen op het belang dat ook personen die minder betrokken zijn bij

het onderwerp toch de vragenlijst invulden. Om de respons te verhogen is op 23 januari een herinneringsemail gestuurd. Als beloning werden bol.com-waardebonnen verloot onder deelnemers die de vragenlijst volledig ingevuld hebben. Bedrijven, winkels en andere niet-woonfuncties binnen een straal van 1000 meter zijn niet meegenomen in de vragenlijst.

De vragenlijst is vertrouwelijk behandeld. Resultaten zijn geaggregeerd gepresenteerd zodat ze niet naar individuen zijn terug te herleiden. Alleen de onderzoekers hebben toegang tot het databestand.

Mogelijke aanpassing draairegime

Om te toetsen of de ervaren geluidshinder van het windpark 's nachts verminderd kan worden stelt de gemeente voor om een proef uit te voeren met een aangepast draaiprogramma.

Dit aangepaste draaiprogramma houdt het volgende in:

- Overdag (06:00 - 20:00 uur) draaien de molens ook op momenten waar het volgens de huidige geluidsvoorschriften niet mag.
- 's Nachts (20:00 - 06:00 uur) draaien de molens volgens een speciaal voor de nacht ontwikkeld draaiprogramma. Dit speciale programma zou minder geluidshinder dan het huidige programma moeten geven.
- De regels voor slagschaduw blijven ongewijzigd.

Meer informatie over het aangepaste draaiprogramma kunt u [hier](#) vinden.

De proef zal 3 maanden duren. Na deze periode wordt er een belevingsonderzoek uitgevoerd door de Universiteit Utrecht. Dit belevingsonderzoek moet uitwijzen of het aangepaste draaiprogramma tot een vermindering van de ervaren geluidshinder leidt. Als dit niet het geval is, dan zal worden teruggekeerd naar het huidige draaiprogramma.

De volgende vraag meet het draagvlak voor deze proef. Dit draagvlak is zwaarwegend in de afweging om het proefdraaiprogramma uit te gaan voeren.

Bent u voor of tegen een proef met het aangepaste draaiprogramma?

- Voor
- Tegen
- Weet niet/Geen mening

Figuur 1: Meting van draagvlak voor de proef.

Dit rapport presenteert hoe de respondenten hebben geantwoord op de vraag voor het draagvlak. Op verzoek van de gemeente Houten en Eneco wordt de respons verder toegespitst naar in hoeverre huishoudens direct bloot staan aan de windmolens. Hiervoor hebben wij het zogenaamde 'rangenmodel' gebruikt. In dit model zijn alle huizen ingedeeld in hoeverre zij direct worden blootgesteld aan de windmolens (zie Appendix). Dit model is eerder toegepast in opdracht van de voormalige van het windpark mediationgroep (gemeente Houten, Eneco en een afvaardiging van omwonenden). Het model is tot stand gekomen op basis van geografische gegevens, en feedback van leden van de mediationgroep. Het is een grove manier om te bepalen in hoeverre bewoners direct blootstaan aan het windpark. Het model deelt huizen (groveweg) in de volgende categorieën in:

- **Buitengebied Amsterdam-Rijnkanaal (ARK) noord:** De woningen in het buitengebied ten noorden van het ARK.

- **Eerste rang:** De woningen de wijk Polders/De Waters die direct bloot staan aan de turbines.
- **Tweede rang:** De woningen in de wijk Polders/De Waters met één andere woning tussen de woning en de turbines.
- **Derde rang:** Alle overige woningen ten westen van de sloot aan de Fonteinwater en Winterpolder in de wijk Polders/De Waters.
- **Vierde rang:** Alle overige belanghebbenden behalve buitengebied ARK zuid.
- **Buitengebied ARK zuid:** De woningen in het buitengebied ten zuiden van het ARK.

Wij splitsen deze rangen in twee groepen op: **directe blootstelling** (buitengebied ARK noord, buitengebied ARK zuid, en eerste rang), en **indirecte blootstelling** (tweede rang, derde rang, vierde rang). Wij geven niet het aantal respondenten per rang, omdat een aantal rangen zo weinig inwoners heeft, dat het mogelijk zou kunnen zijn om respondenten te identificeren. Wel geven wij het aantal respondenten de directe blootstelling groep.

Daarnaast worden de resultaten ook toegespitst naar of mensen sinds de vorige meting geluidsoverlast hebben ervaren van het windpark. Immers, niet iedereen die direct blootgesteld is, ervaart ook daadwerkelijk overlast. Tevens kunnen mensen die indirect aan het windpark zijn blootgesteld overlast ervaren. De ervaren overlast is gemeten met de vraag in Figuur 2:

Geef aan welke soorten overlast u heeft ervaren als direct gevolg van het windpark.
(meerdere antwoorden mogelijk)

- Geluid - Bromtoon
- Zoveel geluid van de bewegende wieken
- Bewegende schaduw van de wieken tijdens het draaien (slagschaduw).
- Uitzicht op de windmolens.
- Anders, namelijk...
- Ik heb nog nooit overlast van het windpark gehad.

Figuur 2: Vraag naar ervaren soorten overlast.

Omdat de proef zich richt op de vermindering van geluidsoverlast in de nacht, richten wij ons op de eerste twee antwoordcategorieën in Figuur 2. De resultaten zijn toegespitst op respondenten die één of beide categorieën hebben aangevinkt. Dit resultaat geven wij alleen in percentages, omdat het presenteren van het aantal respondenten invloed kan hebben op mogelijk vervolgonderzoek.

3. Resultaten

3.1 Respons en algemene kenmerken van de respondenten

Uiteindelijk hebben 290 respondenten de vragenlijst volledig of bijna volledig ingevuld. Dit is een respons van 33.6%. Dit is aanmerkelijk hoger dan bij de vorige evaluaties (2015: 30.7%, 2016: 28.0%). Twee bewoners hebben van de mogelijkheid om de vragenlijst op papier in te vullen gebruikt gemaakt. 165 huishoudens hadden de vragenlijst ook al tijdens de vorige evaluatie ingevuld, 90 huishoudens waren nieuw, de rest wist dit niet. De respons betekent dat de uitkomsten een betrouwbaarheid tussen de 90 en 95% hebben. De uitkomsten geven daarmee een goede *indicatie* hoe de bevroegde bewoners tegen de proef aankijken.

De respondenten zijn gemiddeld 49,0 jaar en 23% van de respondenten is vrouw. Daarmee zijn de respondenten gemiddeld een half jaar jonger dan tijdens het vorige

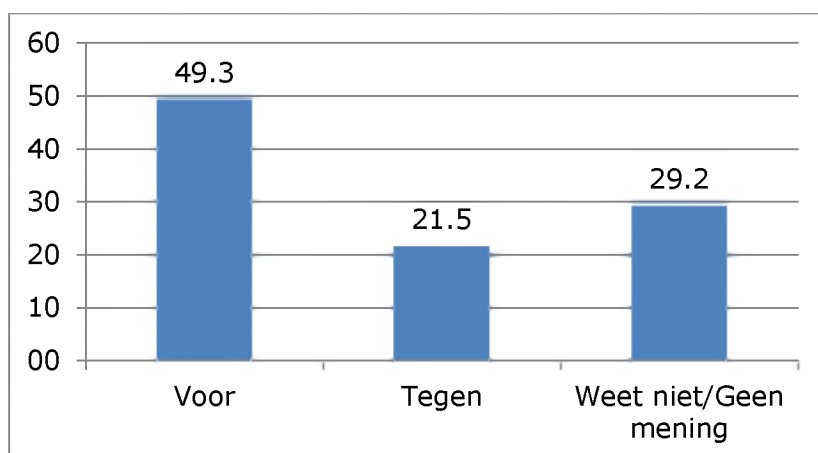
onderzoek, en is het aantal vrouwelijke respondenten licht toegenomen. In de uitnodigingsbrief is de bewoners nadrukkelijk gevraagd de vragenlijst namens het huishouden in te vullen. Hiermee wordt de verhouding man/vrouw minder relevant.

Op basis van de combinatie van de uitgevoerde werkwijze, de aanmerkelijke hogere respons en de betrouwbaarheid, concluderen wij dat de uitkomsten van de vragenlijst als representatief gezien kunnen worden.

3.2 Draagvlak voor de proef met een aangepast draairegime

Uitslag voorstel proef met aangepast draaiprogramma algemeen

Figuur 3 geeft, in procenten, voor alle respondenten de uitslag op de vraag men voor of tegen een proef met het aangepaste draaiprogramma is.

Figuur 3: Uitslag op de vraag of men voor of tegen een proef met het aangepaste draaiprogramma is.

Bijna de helft van alle respondenten is voor de proef, terwijl iets meer dan één op de vijf tegen is. Daarmee is *het aantal voorstanders meer dan twee maal groter dan het aantal tegenstanders*. Een kleine dertig procent weet het niet of heeft geen mening. Vooraf is gekozen om deze antwoordcategorie op te nemen om mensen niet tot een antwoord te dwingen. Hier is veelvuldig gebruik van gemaakt.

Uitslag naar directe blootstelling windpark

Wanneer we de uitslag toespitsen naar directe blootstelling aan het windpark, dan blijven *de voorstanders net de grootste groep*. In totaal zijn 27 van de responderende huishoudens direct blootgesteld aan het windpark. Elf huishoudens (40.7%) zijn voor de proef, negen zijn tegen (33.3%), en zeven huishoudens (25.9%) weten het niet of hebben geen mening.

Uitslag naar ervaren geluidsoverlast

Ten slotte spitsen we de uitslag toe op de huishoudens die aangeven geluidsoverlast te ervaren. Van de huishoudens die geluidsoverlast ervaren (dit percentage geven wij niet vanwege mogelijk vervolgonderzoek) is 45.1% voor de proef, 29.7% is tegen, en 25.3% heeft geen mening. Daarmee is ook binnen deze groep *het aantal voorstanders groter dan het aantal tegenstanders*.

4. Conclusie

Uit de resultaten blijkt dat het *aantal voorstanders van de proef met het aangepaste draairegime groter is dan het aantal tegenstanders, ook wanneer we dit toespitsen op directe blootstelling en op ervaren geluidsoverlast*. Het eindoordeel of daarmee voldoende draagvlak bestaat voor de proef met het aangepaste draairegime, is een bestuurlijke en politieke afweging.

Appendix: Rangen ten aanzien van het windpark

Voor een kaart van het gebied, zie:

<https://www.openstreetmap.org/#map=16/52.0152/5.1580>

De rangen zijn als volgt ingedeeld:

Buitengebied ARK noord: Alles ten noorden van het ARK in het buitengebied

Eerste rang

- Geiserwater 43 t/m 49,
- Sodawater 59 t/m 77
- Viswater 74 t/m 86
- Rijnpolder 93 t/m 105 (oneven)
- Ijsselpolder 28 t/m 40 (even)

Tweede rang

- Viswater 64 t/m 72
- Viswater 48 t/m 62
- Sodawater 86 t/m 112
- Sodawater 29 t/m 57
- Geiserwater 52 t/m 64
- Rijnpolder 49 t/m 91
- Rijnpolder 122 t/m 140
- Ijsselpolder 33 t/m 43 (oneven)
- Ijsselpolder 20 t/m 26 (even)

Derde rang

- Sodawater overig
- Viswater overig
- Geiserwater overig
- Rijnpolder overig
- Ijsselpolder overig
- Maaspolder
- Ballastwater
- Bluswater
- Lingepolder
- Vechtpolder
- Pompwater
- Scheldepolder

Vierde rang: De rest van de wijk

Buitengebied ARK Zuid: Alles ten zuiden van het ARK in het buitengebied